

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 196/21

Luksemburg, 9 listopada 2021 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-479/21 PPU
Governor of Cloverhill Prison i in.

Rzecznik generalna Kokott: postanowienia umowy o wystąpieniu i umowy o handlu i współpracy, w których przewidziano utrzymanie systemu europejskiego nakazu aresztowania w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, są wiążące dla Irlandii

SD, w stosunku do którego w dniu 20 marca 2020 r. organ sądowy Zjednoczonego Królestwa wydał europejski nakaz aresztowania, został aresztowany w Irlandii w dniu 9 września 2020 r. W dniu 8 lutego 2021 r. High Court (sąd wyższej instancji, Irlandia) wydał postanowienie o przekazaniu SD do Zjednoczonego Królestwa i, w konsekwencji, o umieszczeniu go w areszcie do czasu jego przekazania. SN, w stosunku do którego w dniu 5 października 2020 r. organ sądowy Zjednoczonego Królestwa również wydał europejski nakaz aresztowania, został zatrzymany w Irlandii w dniu 25 lutego 2021 r. i tymczasowo aresztowany do czasu przeprowadzenia rozprawy w przedmiocie wniosku o jego przekazanie.

W imieniu SD i SN złożono, na podstawie Konstytucji Irlandii, odrębne wnioski przed High Court (sądem wyższej instancji, Irlandia) w celu orzeczenia w przedmiocie zgodności z prawem ich aresztowania. Podniesiono, że nie zostali oni aresztowani zgodnie z prawem ze względu na to, że system europejskiego nakazu aresztowania nie miał już zastosowania w relacjach między Irlandią a Zjednoczonym Królestwem. High Court orzekł, że SD i SN zostali aresztowani zgodnie z prawem i, w konsekwencji, odmówił zarządzenia ich zwolnienia. Obaj otrzymali zgodę na odwołanie się bezpośrednio do Supreme Court (sądu najwyższego), lecz pozostają w areszcie do czasu rozstrzygnięcia ich środków odwoławczych przez Supreme Court.

W omawianym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Supreme Court zwrócił się do Trybunału z pytaniem, czy postanowienia umowy o wystąpieniu¹ oraz umowy o handlu i współpracy² – w zakresie, w jakim dotyczą one systemu europejskiego nakazu aresztowania – są wiążące dla Irlandii. Przy założeniu, że Trybunał uzna te postanowienia za niewiążące, środki krajowe przyjęte przez Irlandię w celu utrzymania systemu europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do Zjednoczonego Królestwa byłyby nieważne, a tym samym pozbawienie wolności skarżących byłoby również niezgodne z prawem.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalna Juliane Kokott zaproponowała Trybunałowi orzeczenie, że **art. 62 ust. 1 lit. b) i art. 185 umowy o wystąpieniu oraz część trzecia tytuł VII umowy o handlu i współpracy, a w szczególności jej art. 632, które przewidują dalsze stosowanie systemu europejskiego nakazu aresztowania wobec Zjednoczonego Królestwa, są wiążące dla Irlandii.**

¹ Decyzja Rady (UE) 2020/135 z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie zawarcia Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. 2010, L 29, s. 1).

² Decyzja Rady (UE) 2021/689 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, oraz Umowy między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych (Dz.U. 2021, L 149, s. 2).

Rzecznik generalna Kuyjańska, że prawo irlandzkie umożliwia wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Zjednoczone Królestwo i aresztowanie poszukiwanej osoby wyłącznie, jeśli prawo Unii nakłada na Irlandię taki obowiązek. Przed wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w dniu 31 stycznia 2020 r. obowiązek ten wynikał bezpośrednio z decyzji ramowej 2002/584³. Decyzja ramowa 2002/584 miała nadal zastosowanie w okresie przejściowym; sprawy SD i SN nie są jednak objęte tymi przepisami, ponieważ nie zostali oni przekazani Zjednoczonemu Królestwu przed końcem okresu przejściowego.

Rzecznik generalna wskazała, że protokół nr 21⁴ do traktatu UE i traktatu FUE, obowiązujący od dnia 1 grudnia 2009 r., stanowi, że Irlandia nie jest związana środkami Unii Europejskiej dotyczącymi przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, chyba że to państwo członkowskie wyraźnie skorzysta z klauzuli opt-in w odniesieniu do stosowania danego środka. Irlandia nie skorzystała z klauzuli opt-in w odniesieniu do stosowania postanowień dwóch przedmiotowych umów. W związku z tym rzecznik generalna wskazała, że konieczne będzie zbadanie, czy w konsekwencji wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej Irlandia musiała skorzystać z klauzuli opt-in w odniesieniu do postanowień dotyczących europejskiego nakazu aresztowania, aby postanowienia te mogły być stosowane.

Ze względu na to, że przedmiotowy zakres zastosowania protokołu nr 21 jest wyraźnie ograniczony do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, protokół nr 21 ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do środków, które zostały lub powinny być zostać oparte na kompetencji wynikającej z części trzeciej, tytułu V traktatu FUE. I odwrotnie, środek, który dotyczy przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, nie będzie objęty protokołem, jeżeli nie jest konieczne oparcie go na takiej kompetencji.

Badając obydwie umowy, rzecznik generalna Kokott wskazała, że wspomniane umowy nie opierają się na kompetencjach dotyczących przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, lecz, odpowiednio, na kompetencji dotyczącej warunków wystąpienia, a także na kompetencji do zawarcia układu o stowarzyszeniu.

W odniesieniu do umowy o wystąpieniu, rzecznik generalna Kokott wskazała, że wymóg, aby umowa o wystąpieniu była również oparta na postanowieniu innym niż art. 50 ust. 2 TUE, za każdym razem, gdy dotyczy ona szczególnej dziedziny, mógłby w praktyce pozbawić treści kompetencję i procedurę przewidziane w art. 50 ust. 2 TUE. System przekazania przewidziany w art. 62 ust. 1 lit. b) umowy o wystąpieniu w żadnym przypadku nie tworzy rozległych obowiązków, które stanowią cel odrębny od tego, jakim jest zapewnienie uporządkowanego procesu wystąpienia. System ten jedynie rozszerza i zmienia dotychczasowe zobowiązania w świetle wystąpienia w ograniczonym okresie przejściowym. W szczególności nie można trafnie wywodzić, że art. 62 ust. 1 lit. b) umowy o wystąpieniu nakłada na Irlandię nowe obowiązki, ponieważ podobne obowiązki wynikające z decyzji ramowej 2002/584 ciążyły na tym państwie członkowskim jeszcze przed wejściem umowy w życie. W związku z tym art. 62 ust. 1 lit. b) umowy o wystąpieniu prawidłowo opiera się wyłącznie na art. 50 ust. 2 TUE. Nie ma potrzeby łączenia tej kompetencji z kompetencją dotyczącą przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Odnosząc do umowy o handlu i współpracy, rzecznik generalna wskazała, że umowa ta została zawarta na podstawie art. 217 TFUE, który zezwala na zawieranie z państwami trzecimi umów tworzących stowarzyszenie, charakteryzujących się wzajemnością praw i obowiązków, wspólnymi działaniami i szczególnymi procedurami. Kompetencja ta uprawnia Unię Europejską do zapewnienia wypełniania jej zobowiązań wobec państw trzecich we wszystkich dziedzinach objętych traktatami. Jej szeroki zakres jest uzasadniony celem polegającym na ustanowieniu ścisłego stowarzyszenia z państwem trzecim opartego na szczególnych i uprzywilejowanych więzach, które to państwo musi, przynajmniej w określonym stopniu, uczestniczyć w systemie Unii Europejskiej. W omawianym przypadku uczestnictwo w systemie Unii Europejskiej oznacza udział

³ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1).

⁴ Protokół (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

w systemie przekazywania osób ustanowionym dla celów europejskiego nakazu aresztowania decyzją ramową 2002/584. System ten ma zastosowanie do Irlandii. Ponadto, wymóg jednomyślności w Radzie przy zawieraniu umów tworzących stowarzyszenie oznacza, że Irlandia wyraziła zgodę na związanie się systemem przekazania przewidzianym w umowie o handlu i współpracy. Wobec braku jakiegokolwiek wyjątku dla Irlandii, skutek wiążący dla tego państwa członkowskiego musiał być oczywisty.

Rzecznik generalna J. Kokott wskazała wreszcie, że, co najmniej w ramach relacji między Irlandią a Zjednoczonym Królestwem, system przekazywania ustanowiony w umowie o handlu i współpracy nie stworzyłby nowych istotnych zobowiązań, a jedynie zachowałby większość zobowiązań istniejących w ramach poprzedniego systemu przewidzianego w decyzji ramowej 2002/584 i umowie o wystąpieniu.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793